

Sygn. akt VI Ka 662/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Anita Jarząbek - Bocian (spr.)

protokolant: p.o. protokolant sądowy Agnieszka Karpińska

przy udziale prokuratora Józefa Gacka

po rozpoznaniu dnia 19 października 2016 r. w Warszawie

sprawy A. M. córki M. i K., ur. (...)

w Ż.

oskarżonej o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie

z dnia 14 marca 2016 r. sygn. akt IV K 450/15

I. zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że stosując, na podstawie art. 4 § 1 kk, ustawę Kodeks Karny w brzmieniu obowiązującym w dniu 25 kwietnia 2015 r., określony w pkt II wyroku okres próby ustala na 2 (dwa) lata i uchyla rozstrzygnięcie z pkt III wyroku,

II. w pozostałym zakresie tenże wyrok utrzymuje w mocy,

III. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 662/16

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Zawarta przez prokuratora w apelacji argumentacja nie zasługuje na akceptację. W pierwszej kolejności podkreślić należy prawidłowość ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez Sąd Rejonowy. Kwestia zawinienia oskarżonej jest dla organów wymiaru sprawiedliwości bezsporna i nie jest w sprawie kwestionowana.

Na wstępie podnieść należy, że w myśl art. 66 § 1 k.k. Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa.

Dokonując oceny materiału dowodowego Sąd I instancji doszedł do wniosku o istnieniu podstaw do zastosowania wobec oskarżonej powyższej instytucji. Słuszność tego poglądu jest kwestionowana przez autora apelacji, jednakże

prześledzenie wywodów w tym przedmiocie przy uwzględnieniu zasady wartościowania poszczególnych okoliczności w oparciu o konkretną sprawę prowadzi do odmiennego stanowiska, niż zajęte przez prokuratora. Faktem, nie budzącym wątpliwości jest, iż oskarżona prowadziła pojazd mechaniczny w stanie znacznej nietrzeźwości. Częściowo zgodzić się należy ze skarżącym, iż Sąd Rejonowy błędnie założył, że w miejscu zatrzymania oskarżonej w porze nocnej natężenie ruchu jest niewielkie - co prawda jest ono mniejsze niż w ciągu dnia, to jednak -zauważyć trzeba - że ruch na Trasie (...) w W. odbywa się przez całą dobę. Zasygnalizować jednak należy, iż sposób poruszania się pojazdu prowadzonego przez oskarżoną nie wzbudził podejrzeń po stronie funkcjonariuszy Policji, powodem zatrzymania oskarżonej była rutynowa kontrola. W tym stanie rzeczy wina oskarżonej nie budzi wątpliwości, zwłaszcza, iż ona sama – konsekwentnie - przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu. Spełniona tym samym jest pierwsza z podstawowych przesłanek do warunkowego umorzenia postępowania. W kontekście powyższych wywodów stwierdzić jednocześnie należy, iż społeczna szkodliwość czynu nie jest znaczna. Nie deprecjonując istoty naruszonego dobra, bowiem Sąd Okręgowy dostrzega, iż stwierdzony u oskarżonej stan nietrzeźwości z całą pewnością powodował zaburzenie sprawności psychomotorycznej i w każdej chwili mógł stać się przyczyną wypadku lub kolizji drogowej, to jednak w realiach niniejszej sprawy należy odnotować, iż nie doszło do wyrządzenia żadnej szkody. W obliczu zaś okoliczności towarzyszących zdarzeniu nie sposób mówić o groźbie szkody, która sugerowałaby odmienny pogląd niż ten Sądu Rejonowego. Analiza pozostałych elementów wymienionych w treści art. 115 § 2 k.k. pozwala sformułować wniosek o spełnieniu kolejnej już przesłanki warunkującej dopuszczalność zastosowania instytucji z art. 66 § 1 k.k.

Uzasadnionym jest także przyjęcie pozytywnej prognozy kryminologicznej wobec oskarżonej A. M., co znajduje potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym, w szczególności w sporządzonym wywiadzie środowiskowym. Składa się na nią łączna ocena postawy oskarżonej, jej właściwości, dotychczasowego sposobu życia jak i zachowania po naruszeniu normy prawnej. Oskarżona jest osobą niekaraną, prowadzi ustabilizowany tryb życia. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy na szczególną uwagę zasługuje działalność społeczna jaką podejmuje. Nie chodzi przecież o to, iż jest Prezesem Fundacji (...), ale o efekt podejmowanej przez nią w tych ramach działalność, która jest niewątpliwie społecznie pożyteczna. Jak wynika z wywiadu środowiskowego oskarżona od wielu lat (od 2007 roku) w ramach wymienionej fundacji prowadzi i wspiera przedsięwzięcia promujące sztukę współczesną (to około 400 wystaw na terenie kraju i poza jego granicami), podejmuje w szkołach (liceach) działania o charakterze edukacyjnym związane ze sztuką współczesną, czy wreszcie prowadzi akcje społeczne promujące sztukę. To z pewnością tak zdobyta wiedza i doświadczenie pozwoliły także oskarżonej na podjęcie działalności dydaktycznej w (...) Akademii im. (...). Należy także mieć na względzie to, że osoby współpracujące z oskarżoną uważają ją za osobę obowiązkową i oddaną prowadzonej działalności, podkreślając i akcentując, iż ta działalność podświadomie skierowana jest m.in. do dzieci i młodzieży (k.99). W ocenę postawy oskarżonej A. M. jako zasługującej na zastosowanie wobec niej warunkowego umorzenia postępowania wpisuje się także jej postawa procesowa: przyznała się do popełnienia czynu, wyraziła skruchę i wielokrotnie w toku postępowania podkreślała, że żałuje swojego nieodpowiedzialnego zachowania. Oczywistym jest, iż przyznanie się do winy jest prawem oskarżonego ale jest także i niewątpliwie wyrazem rzeczywistego zrozumienia nieprawidłowości swego postępowania. Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności podzielić należy przekonanie Sądu Rejonowego, że pomimo warunkowego umorzenia postępowania oskarżona będzie przestrzegać porządku prawnego, tj. w szczególności nie popełni nowego przestępstwa, a to zaistniałe miało faktycznie w jej życiu charakter całkowicie incydentalnego. Warto podkreślić, iż dotychczas oskarżona również jako kierowca zachowywała się poprawnie. Jak wynika z aktualnych informacji o wpisach w ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego podsądna dopuściła się tylko jednego wykroczenia (k.131). Miało ono miejsce przeszło dwa lata temu, co pozwala na przyjęcie, iż ówczesne ukaranie odniosło pożądany skutek skoro po tamtej dacie nie odnotowano popełnienia przez nią innych wykroczeń drogowych.

Sąd Odwoławczy dokonał jednak zmian w zaskarżonym wyroku albowiem nie można było podzielić poglądu wyrażonego przez Sąd Rejonowy, iż kierując się zasadą wyrażoną w art. 4 § 1 k.k. względniejszymi dla sprawcy są w rozpoznawanej sprawie przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu po 01 lipca 2015r. Wskazać bowiem trzeba, że przed dniem wejścia w życie nowelizacji z dnia 1 lipca 2015 roku, zgodnie z art. 67 § 1 k.k., warunkowe umorzenie następowało na okres próby wynoszący od roku do 2 lat od uprawomocnienia orzeczenia. W aktualnym brzmieniu ustawy Kodeks karny okres próby został wydłużony i wynosi od roku do 3 lat. Bez wątplenia zatem,

mając na względzie zasadę z art. 4 § 1 k.k. to właśnie ustawa obowiązująca na dzień popełnienia przez oskarżoną czynu była dla niej korzystniejsza. W związku z powyższym Sąd Okręgowy dokonał zmiany w tym zakresie, ustalając okres próby na maksymalny czas przewidziany przepisami prawa mającymi zastosowanie w sprawie tj. na 2 lat. Oskarżona w tym czasie pozostanie pod kontrolą organów wymiaru sprawiedliwości i będzie poddana weryfikacji trafności wystraszanej wobec niej pozytywnej prognozy kryminologicznej. Na aprobatę nie zasługiwał również pogląd Sądu Rejonowego o konieczności orzeczenia wobec oskarżonej obowiązku powstrzymywania się od nadużywania alkoholu w myśl art. 72 § 1 pkt 5 k.k. Jak wynika z treści art. 67 § 3 k.k. przy warunkowym umorzeniu postępowania nałożenie tego obowiązku ma charakter fakultatywny. Jego zastosowanie ma służyć – z jednej strony - zabezpieczeniu postawionej prognozy, a z drugiej - musi on znajdować uzasadnienie w okolicznościach faktycznych rozpoznawanego przypadku. Sąd Okręgowy dokonując analizy akt niniejszej sprawy doszedł do wniosku, że brak jest dowodów wskazujących na potrzebę i cel orzeczenia wobec oskarżonej takiego obowiązku: nie ma dowodów aby oskarżona posiadała w przeszłości, bądź obecnie jakiegokolwiek problemy z nadużywaniem alkoholu. Podstaw do takiego orzeczenia nie daje – sam z siebie – charakter występkę jakiego się dopuściła, bo gdyby było inaczej to wobec każdego sprawcy czynu z art. 178a § 1 kk obowiązek ten musiałby być orzekany, a przecież tak się nie dzieje. To ustalenie dokonane przez Sąd Odwoławczy skutkowało uchyleniem nałożonego na oskarżoną w punkcie trzecim zaskarżonego wyroku obowiązku powstrzymywania się od nadużywania alkoholu.

Za zasadne należy uznać natomiast rozstrzygnięcie Sądu I instancji odnośnie orzeczenia wobec oskarżonej zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat. Orzeczenie zakazu ma na celu ukształtowanie zarówno u sprawcy jak i w społeczeństwie świadomości, iż zachowanie kierowcy, który naruszył normę z art. 178a § 1 k.k. jest nieopłacalne i związane jest z konsekwencjami, które mogą mieć znaczący wpływ na codzienne funkcjonowanie, jak też utrwalenie prawidłowej postawy sprawcy. Prawidłowo również Sąd I instancji doszedł do przekonania o zasadności orzeczenia wobec oskarżonej świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 7000 złotych. Orzeczona suma ma istotną wartość ekonomiczną dla oskarżonej, co też pozwala sądzić, iż przyczyni się do przestrzegania przez nią porządku prawnego w przyszłości. Te dwa elementy zastosowanej represji karnej, z których pierwszy będzie wymagał od oskarżonej zupełnie innej organizacji dnia codziennego, a drugi wzmoczonego wysiłku zawodowego aby potrzebną sumę zgromadzić, są niewątpliwie realnymi i prawdziwymi dolegliwościami, które przemawiają za przyjęciem, iż wobec oskarżonej zastosowana została właściwa reakcja prawna: stanowiąca stosowną odpłatę ale także dająca szansę na poprawę.

Reasumując, pomimo dokonania opisanych zmian w zaskarżonym wyroku, w kontroli instancyjnej nie dostrzeżono okoliczności uzasadniających aprobatę zarzutu organu prokuratorskiego, a to skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części. Wynika to z tego, iż Sąd I instancji trafnie ocenił, iż warunkowe umorzenie postępowania karnego w rozpoznawanej sprawie jest możliwe i słuszne bo wina podsądnej i społeczna szkodliwość zarzucanego jej czynu nie są znaczne oraz spełnione zostały pozostałe warunki wskazane w art. 66 § 1 kk. Trzeba bowiem pamiętać, iż ocena obu tych priorytetowych przesłanek tj. co do winy i co do stopnia społecznej szkodliwości, choć dokonywana jest odrębnie do każdej z nich, to jednak stanowi – również dla każdej z nich - sumę wyprowadzaną z pomniejszych „elementów”, które składają się na ich analizę (art. art. 115 § 2 kk, okoliczności decydujące o możliwości przypisania winy). Tak więc całościowej oceny, iż spełnione zostały warunki do zastosowania tego środka, a stanowiącego reakcję karnoprawną za popełniony występki, nie wyłącza okoliczność, iż pewne z tych składowych czynników wypadły dla sprawcy niekorzystnie, czy mniej korzystni – bo decydujące znaczenia ma ich kompleksowa ocena (por. R. Zawłocki, Pojęcie i funkcje społecznej szkodliwości czynu w prawie karnym, Warszawa 2007, s. 281-282). W świetle okoliczności ustalonych w sprawie z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia: pewne elementy obu wskazanych przesłanek „wypadają” dla oskarżonej niekorzystnie ale decydującą o zasadności i trafności zastosowanej reakcji karnej jest ocena zbiorcza, a ta już stwarza konieczne ku temu podstawy, co wykazał Sąd I instancji i co podniesiono powyżej.

W tym stanie rzecz Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.